

Nr 86.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående ändrad lydelse av 5 § lagen den 21 juni 1940 (nr 540) om krigsskadeersättning; given Stockholms slott den 23 februari 1945.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed jämlikt § 87 regeringsformen föreslå riksdagen att antaga härvid fogat förslag till lag angående ändrad lydelse av 5 § lagen den 21 juni 1940 (nr 540) om krigsskadeersättning.

GUSTAF.

Bertil Ohlin.

Förslag
till
Lag
angående ändrad lydelse av 5 § lagen den 21 juni 1940 (nr 540)
om krigsskadeersättning.

Härigenom förordnas, att 5 § lagen den 21 juni 1940 om krigsskadeersättning¹ skall erhålla följande ändrade lydelse.

5 §.

Med fastighet förstås i detta kapitel egendom, som omedelbart på grund av lagen den 24 maj 1895 angående vad till fast egendom är att hänföra skall betraktas såsom sådan egendom, så ock byggnad samt för stadigvarande bruk avsedd elektrisk anläggning, även om byggnaden eller anläggningen icke enligt samma lag är hänförlig till fast egendom, dock att, därest värdet av byggnad eller med varandra sammanhängande byggnader, som äro uppförda å mark för vilken byggnadsägaren enligt kommunalskattelagen icke är skattskyldig, understiger 500 kronor, sådan byggnad ej anses som fastighet.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Vad i lagen stadgas om elektrisk anläggning skall äga tillämpning å skada, som inträffat efter den 31 augusti 1939. Anmälan om skada, som å sådan anläggning inträffat före lagens ikraftträdande, skall hava inkommit till krigsskadenämnden inom sex månader från dagen för lagens ikraftträdande, vid äventyr att rätten till ersättning eljest är förlorad.

---

¹ Senaste lydelse se SFS 1940:980.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 9 februari 1945.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, BERGQUIST, DOMÖ, GJÖRES, EWERLÖF, RUBBESTAD, OHLIN, ERLANDER, DANIELSON, ANDRÉN.

Efter gemensam beredning med cheferna för justitie- och kommunikationsdepartementen samt t. f. chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Quensel, anmäler chefen för handelsdepartementet, statsrådet Ohlin, fråga angående *ändring av 5 § lagen den 21 juni 1940 om krigsskadeersättning* samt anför därvid följande.

Med skrivelse den 6 december 1944 har statens krigsskadenämnd till Kungl. Maj:t överlämnat en framställning från Svenska vattenkraftföreningen rörande skydd enligt lagen den 21 juni 1940 (nr 540) om krigsskadeersättning för de elektriska ledningsnäten i vårt land. Innan jag närmare redogör för föreningens framställning, torde jag få något beröra gällande bestämmelser på ifrågavarande område och vissa delar av förarbetena till desamma.

Enligt lagen om krigsskadeersättning skall, i den mån skada å egendom här i riket i följd av krig, vari riket kommit, icke gottgöres i annan ordning, för sådan krigsskada beredas ersättning genom statlig krigsförsäkring i den omfattning och på de villkor, som i lagen stadgas. Lagen omfattade ursprungligen tre skilda egendomsgrupper, nämligen 1) fastigheter jämte vissa inventarier och produkter därå, 2) varor, huvudsakligen handelsvaror, och 3) maskiner. Genom lag den 6 december 1940 (nr 980) lades härtill ytterligare en egendomsgrupp, nämligen 4) personligt lösöre och annan lösegendom. Slutligen föreskrevs genom lag den 3 december 1943 (nr 808), att ersättning genom krigsförsäkring skulle beredas jämväl för skada å egendom här i riket i följd av krig, vari riket icke indragits (krigsskada under neutralitets-tid), i den mån skadan icke i annan ordning gottgjordes.

Envar av de nämnda egendomsgrupperna utgör enligt lagen ett i förhållande till annan egendom fullt fristående försäkringskollektiv. Beträffande varu-, maskin- och lösörekollektiven gäller såsom förutsättning för krigsskadeskydd bland annat, att egendomen är brandförsäkrad (sjöförsäkrad) i svenskt försäkringsbolag eller i utländsk försäkringsanstalt med rätt att driva försäkringsrörelse här i riket. Fast egendom skyddas däremot oavsett huruvida egendomen är brandförsäkrad eller ej. Mot förmånen av krigsskadeersättning svarar en skyldighet för ägaren att med avgift för egendomen bidra till finansieringen av försäkringsskyddet. I fråga om fast egendom

har storleken av denna avgift ställts i viss relation till fastighetens värde, varmed avses taxeringsvärdet eller, om sådant saknas, ett i den ordning Konungen bestämmer fastställt värde. Lagen äger icke tillämpning å staten tillhörig egendom.

Den först verksamma krigsskadeutredningen anförde i sitt den 7 februari 1940 avgivna betänkande (Statens off. utredn. 1940: 4, s. 32 ff), att utredningen funnit sig böra i princip förorda att all fast egendom innefattades i krigsskadeskyddet. Utredningen framhöll, att begreppet fast egendom i civilrättsligt hänseende vore bestämt genom lagen den 24 maj 1895 angående vad till fast egendom är att hänföra och lagen den 22 juni 1920 med vissa bestämmelser om registrering av elektriska anläggningar samt om rätt till elektrisk kraft med mera. Efter att hava refererat innehållet i 1895 års lag anförde utredningen bland annat följande.

Av bestämmelserna i 1895 års lag torde följa, att ledning, som hör till fabrik eller annan för industriell verksamhet inrättad byggnad, räknas till fast egendom, allenast i den mån ledningen är framdragen över egen fastighets område. Vad angår elektriska anläggningar är emellertid i ovannämnda lag den 22 juni 1920 stadgat, att, där å fastighet finnes elektrisk station, som tillhör ägaren av fastigheten, ägaren tillhörig, med stationen förbunden ledning, jämväl i den utsträckning den framgår över annan fastighets område, anses höra till den fastighet, å vilken den elektriska anläggningen är belägen, därest ledningen i enlighet med samma lags föreskrifter registrerats å nämnda station (huvudstation). Vad sålunda är stadgat äger motsvarande tillämpning i fråga om till ledningen ansluten understation jämte därifrån utgående ledningar och till desamma anslutna understationer och ledningar, i den mån de tillhöra ägaren av huvudstationen.

Med utgångspunkt från sålunda givna lagbestämmelser angående omfattningen av begreppet fast egendom föreslår utredningen, att under den nu ifrågasatta beredskapslagstiftningen i princip inrymmes vad enligt allmän lag är att hänföra till fast egendom, ävensom byggnad, ändå att den enligt allmän lag ej är hänförlig till fast egendom, alltså vad som i kommunalskattelagen förstås med ordet fastighet.

Enligt 4 § tredje stycket kommunalskattelagen förstås i denna lag med fastighet vad enligt allmän lag är att hänföra till fast egendom, så ock byggnad, ändå att den enligt allmän lag ej är hänförlig till fast egendom; dock att registrering enligt 1920 års lag icke skall föranleda därtill, att sålunda registrerad egendom allenast på denna grund i beskattningsavseende hänföres till fastighet.

I krigsskadeutredningens lagförslag (5 §) bestämdes fastighetsbegreppet på samma sätt som i kommunalskattelagen.

Stadgandet härom upptogs med beteckningen 3 § oförändrat i det till lagrådet remitterade förslaget till lag om krigsskadeersättning (prop. nr 267 till 1940 års lagtima riksdag s. 85). I sitt yttrande över förslaget anförde lagrådet vid behandlingen av 3 § (prop. s. 95 f) följande.

Förslaget läser utgå ifrån att förordningen den 15 oktober 1880, innefattande särskilda föreskrifter angående lagfart, inteckning och utmätning av järnväg, så ock i fråga om förvaltning av järnväg under konkurs, icke skall

beaktas vid bedömandet av frågan, huruvida egendom skall betraktas såsom fastighet i förslagets mening eller icke. Såsom delvis framgår av 16 §, skola alltså rullande materiel, inventarier och förråd, som i 1880 års förordning förklaras vara tillbehör till järnvägsfastighet, hänföras till lös egendom. Då emellertid nyssnämnda förordning, som är av allmän lags karaktär, generellt stadgar, att där avsedd järnväg i hela sin sträckning med därtill hörande mark samt verkstäder och andra byggnader anses såsom en enda sammanhörande fast egendom, till vilken rullande materiel, inventarier och förråd under vissa förutsättningar anses vara tillhörigheter, torde det vara nödvändigt att uttryckligen fastslå, att 1880 års förordning icke skall äga tillämpning i fall, varom här är fråga. Enklast torde detta kunna ske på det sätt, att i förevarande paragraf stadgas, att med fastighet i lagen förstås egendom, beträffande vilken av lagen den 24 maj 1895 angående vad till fast egendom är att hänföra omedelbart följer, att den skall betraktas såsom sådan egendom, så ock byggnad, som icke enligt samma lag är hänförlig till fast egendom. Särskilt angivande av att registrering enligt den i paragrafen omnämnda lagen den 22 juni 1920 icke skall medföra någon utvidgning av begreppet fast egendom erfordras icke med en dylik avfattning.

Stadgandet i 3 § utformades i enlighet med lagrådets förslag och har i det hänseende, varom nu är fråga, icke ändrats. Genom lag den 6 december 1940 (nr 980) erhöll stadgandet, vars beteckning då ändrades till 5 §, följande lydelse: »Med fastighet förstås i detta kapitel egendom, som omedelbart på grund av lagen den 24 maj 1895 angående vad till fast egendom är att hänföra skall betraktas såsom sådan egendom, så ock byggnad, som icke enligt samma lag är hänförlig till fast egendom, dock att, därest värdet av byggnad eller med varandra sammanhängande byggnader, som äro uppförda å mark för vilken byggnadsägaren enligt kommunalskattelagen icke är skattskyldig, understiger 500 kronor, sådan byggnad ej anses som fastighet.»

Elektrisk ledning tillhör sålunda krigsskadelagens fastighetskollektiv allena i den mån den framgår över mark tillhörig ledningens ägare. I övrigt är elektrisk ledning, dock endast i den mån den är brandförsäkrad, att hänföra under krigsskadelagens lösörekollektiv eller, därest ledningen tillhör fabrik, annan industriell inrättning eller hantverk, under maskinkollektivet. Ej brandförsäkrad elektrisk ledning, som är framdragen över mark tillhörig annan än ledningens ägare, omfattas ej av försäkringsskyddet enligt lagen.

I sin nyssnämnda skrivelse har *Svenska vattenkraftföreningen* — som uppgivit sig föra talan, enligt uppdrag, jämväl för vattenkraftföretag utanför föreningen — anfört, bland annat, att de elektriska distributionsledningarna i vårt land, vilkas totala längd vore avsevärd, praktiskt taget icke till någon del framginge över distributionsföretagen tillhörig mark. Ledningarna vore regelmässigt icke brandförsäkrade och hade sålunda i realiteten varit undandragna skydd enligt krigsskadelagen. Emellertid hade de i följd av kriget vid en mångfald tillfällen utsatts för skadegörelse, i några fall av tämligen allvarlig beskaffenhet. Vinddrivna spärrballonger torde i det övervägande antalet fall ha utgjort den direkta skadeorsaken. I ett stort antal fall hade, enär den rättsliga situationen icke stått klar för distributionsföretagen, gottgörelse sökts hos statens krigsskadenämnd för skador å elektriska anläggningar. De

ansökningar, som avgjorts, hade lämnats utan bifall. Rimlig anledning saknades emellertid att sätta ägare av elektriska anläggningar i särställning vad beträffar krigsskadeskyddet. Den enda rationella lösningen syntes vara att elektriska ledningsnät hänfördes till krigsskadelagens fastighetskollektiv. Rättvisa och billighet krävde vidare, att den föreslagna lagändringen finge tillämpas å alla efter krigsutbrottet inträffade krigsskador.

Vidare anför föreningen följande.

Det kan måhända anmärkas, att lagändring är överflödig, eftersom krigsskadeskydd kan beredas för elektriska ledningar genom sedvanlig brandförsäkring. Mot en sådan tankegång vill föreningen emellertid resa bestämda invändningar. Till en början må erinras om att denna anordning icke löser frågan beträffande de redan inträffade skadorna. Vidare synes det icke rimligt att tvinga till brandförsäkring av egendom, som icke är utsatt för brandrisk. Enligt vad som inhämtats på försäkringshåll kan visserligen för sådan försäkring påräknas lägsta tillämpade brandtariff eller 30 öre för 1 000 kronors försäkringssumma, vartill kommer självriskan (vid självrisk för varje skada av 10 000 kronor nedsättes tariffen till 15 öre för 1 000 kronor). Med ett beräknat nyanskaffningsvärde av 500 miljoner kronor för hela det utbyggda ledningsnät i vårt land, vilket icke tillhör staten, skulle årspremien för denna av rent formella skäl betingade försäkringsåtgärd enligt normaltariffen 30 öre för 1 000 kronor uppgå till 150 000 kronor, ett icke obetydligt belopp, vartill kommer den varje slag av egendom åvilande skyldigheten att bidraga till finansiering av skyddet.

Föreningen framhåller slutligen, att den omständigheten att de elektriska ledningarna icke äro föremål för taxering och sålunda sakna taxeringsvärde icke bör utgöra hinder mot att de hänföras under krigsskadelagens fastighetskollektiv. Åtskillig annan icke-taxerad egendom tillhörde redan kollektivet. Vidare skulle ett särskilt värderingsförfarande beträffande de elektriska ledningarna icke bereda svårigheter. Praktiskt taget alla elektriska ledningar vore nämligen enligt gällande föreskrifter koncessionerade av Kungl. Maj:t, och kommerskollegium förfogade över erforderliga uppgifter för bedömning av varje ledningsnätets värde.

Statens krigsskadenämnd har i sin förutnämnda skrivelse anfört bland annat följande.

Statens krigsskadenämnd har haft att behandla ett tjugotal ärenden angående ersättning för krigsskador å elektriska ledningsnät; skadorna hava beräknats till sammanlagt omkring 15 000 kronor. Emellertid har krigsskadeersättning icke i något fall kunnat utgå. Å ena sidan har försättning saknats för egendomens hänförande till fastighetskollektivet, å andra sidan har egendomen icke varit brandförsäkrad. Skadorna hava i samtliga fall förorsakats av släpliner till vinddrivna spärrballonger.

Nämnden är beredd att oförbehållsamt instämma i föreningens uttalande, att de möjligheter till krigsskadeskydd för elektriska ledningsnät, som lagen erbjuder, icke äro tillfredsställande. Vid lagens tillkomst ansågs det av tekniskt-administrativa skäl ändamålsenligt att under skyddet för fast egendom inbegripa endast skattepliktig sådan egendom. Man saknade då erfarenhet om de elektriska ledningsnätens sårbarhet i förevarande hänseende. Det är att förmoda, att, om sådan erfarenhet förelegat, lagen härutinnan fått en annan utformning.

I motiven till krigsskadelagen har uttalats, att lagen hade till ändamål att tillgodose det allmännas intresse bl. a. av att hålla produktions- och distributionsapparaten i gång. Då de elektriska distributionsföretagens betydelse i detta hänseende är utomordentligt stor, talar även nu nämnda förhållande till förmån för ett effektivt krigsskadeskydd beträffande de elektriska ledningarna.

Statens krigsskadenämnd instämmer i de skäl av praktisk och ekonomisk art, som föreningen anfört mot att den ifrågavarande egendomen hänvisas till krigsskadeskydd inom lösörekollektivet. Den enda rimliga lösningen synes vara att egendomen genom lagändring hänföres till fastighetskollektivet. Detta kommer visserligen att därigenom tillföras ytterligare en icke-taxerad egendomsgrupp. Denna omständighet torde likväl icke böra tillmätas avgörande betydelse. Vad föreningen anfört därom, att en samfällad taxering av de elektriska ledningarna i riket icke är ägnad att medföra svårigheter, torde — enligt vad nämnden från sakkunnigt håll inhämtat — vara välgrundat.

På grund av vad ovan anförts tillstyrker nämnden bifall till Svenska vattenkraftföreningens framställning.

Nämnden upptager även till behandling frågan, om den föreslagna lagändringen bör äga tillämpning jämväl å krigsskador som inträffat före det ändringen träder i kraft, och framhåller härutinnan, att ändringen av billighetsskäl syntes böra få retroaktiv tillämpning. Därigenom kunde ersättning beredas för de redan inträffade skadorna. Med hänsyn till att den hittills kända skadevolymen beträffande de elektriska ledningarna utgjorde allenast en ringa bråkdel av totalvärdet av den bidragspliktiga egendom, som genom ändringen skulle tillföras fastighetskollektivet, borde nämnda anordning icke möta betänkligheter. Några praktiska svårigheter torde icke föranledas därav, att vissa redan för åtskilliga år sedan uppkomna skador först nu bleve föremål för reglering. I det övervägande antalet fall förelåge nämligen redan fullständig utredning och värdering.

I lagtekniskt hänseende borde enligt nämndens mening svårigheter icke föreligga att genomföra den ifrågasatta reformen. Endast en mindre ändring av 5 § syntes erforderlig. Om den nya lagbestämmelsen skulle få retroaktiv tillämpning erfordrades dock en övergångsbestämmelse angående tid för anmälan av skada, som redan inträffat. Övergångsbestämmelsen syntes böra utformas så, att anmälan skulle hava inkommit till nämnden inom sex månader från dagen för den nya bestämmelsens ikraftträdande, vid äventyr att rätten till ersättning eljest vore förlorad.

Slutligen meddelar nämnden, att jämväl Lantbrukarnas elektriska aktieföretag, som icke är medlem av Svenska vattenkraftföreningen, begärt att nämnden måtte utverka lagändring i nu angivet syfte.

Över vattenkraftföreningens och krigsskadenämndens skrivelser ha, efter remiss, yttranden avgivits av vattenfallsstyrelsen och statskontoret, varefter infordrat yttrande i ärendet jämväl avgivits av kommerskollegium.

Vattenfallsstyrelsen finner det påkallat att den föreslagna lagändringen kommer till stånd.

Statskontoret förklarar sig icke vilja framställa erinran mot att sådan ändring vidtages i krigsskadelagen att vederbörligen registrerade elektriska ledningsnät likställas med i lagen omförmäld fast egendom.

Kommerskollegium förordar, att elektriska starkströmsanläggningar av alla slag bliva omfattade av krigsskadelagen. Kollegium anför bland annat följande.

Vattenkraftföreningen torde närmast ha haft i tankarna ledningar — vare sig luftledningar eller jordkablar — avsedda att överföra elektrisk ström från en plats till en annan samt därtill hörande transformatorstationer o. d. Beaktas bör emellertid även i byggnader och andra platser för strömmens utnyttjande uppsatta ledningar. Visserligen torde i allmänhet sådana ledningar utgöra tillbehör till byggnaden och således åtnjuta samma krigsskadeskydd som denna, men fall kan förekomma, då dylik ledning betraktas som fristående lös egendom. Kollegium har sig sålunda bekant, att ett gruvföretag särskilt brandförsäkrat i gruva uppsatta ledningar huvudsakligen i syfte att bereda dem krigsskadeskydd. Givetvis bör vid en utvidgning av lagens tillämpningsområde i angivet syfte lagen komma att gälla även för alla dylika för strömmens tillgodogörande uppsatta ledningar.

Statskontoret har i sitt yttrande i ärendet förutsatt, att vid lagändringen skulle medtagas endast vederbörligen registrerade ledningsnät. En dylik begränsning skulle visserligen medföra den praktiska fördelen, att det bleve lättare att konstatera vilka ledningar som beretts krigsskadeskydd, men man skulle därvid endast i ringa omfattning nå det med framställningen avsedda syftet. För närvarande är nämligen endast en ringa del — sannolikt mindre än 10 procent — av det förefintliga ledningsnätet registrerat. Att påfordra registrering för de anläggningar som önskade tillförsäkra sig krigsskadeskydd synes icke tillrädligt. Registreringsförfarandet medför nämligen icke oanssenliga kostnader och utgör en ganska omständlig procedur, vid vilken knutits flera formella och reella villkor, som många företag sannolikt icke kunna uppfylla. Exempelvis måste ett kraftledningsföretag för att kunna erhålla registrering vara ägare till mark, å vilken någon företaget tillhörig station är belägen. I många fall, särskilt beträffande distributionsföreningar utan egen kraftkälla, torde denna förutsättning icke förefinnas. Konsekvensen av den av statskontoret avsedda begränsningen skulle alltså bland annat bliva, att många företag icke kunde tillgodogöra sig det skydd som med lagändringen åsyftas. Enligt kollegii mening bör därför lagändringen omfatta alla befintliga elektriska starkströmsanläggningar oberoende av om de blivit registrerade eller ej.

Kollegium förordar vidare, att den föreslagna lagändringen erhåller retroaktiv tillämpning på sätt krigsskadenämnden föreslagit. Vidare anför kollegium, att frågan om en eventuell värdering av de elektriska anläggningarna icke behövde giva anledning till betänkligheter. Genom de av Kungl. Maj:t beviljade koncessionerna å elektriska ledningar samt andra tillgängliga uppgifter vore det tämligen lätt att få en överblick över förefintliga anläggningar och även att få till stånd en åtminstone approximativ värdering, tillräckligt noggrann för att bilda underlag för ett taxeringsförfarande.

Departements-
chefen. Av det anförda framgår, att elektrisk ledning hänföres till krigsskadelagens fastighetskolektiv endast i den mån ledningen framgår över mark, tillhörig

ledningens ägare. De elektriska distributionsföretagens ledningar gå emellertid i utomordentligt ringa omfattning över företagens egen mark. Till den del ledning framgår över annan mark än ledningsägarens är ledningen, om den är brandförsäkrad, att hänföra till krigsskadelagens lösöre- eller maskinkollektiv. Av naturliga skäl bruka emellertid elektriska ledningar icke försäkras mot brand. Följaktligen åtnjuta sådana ledningar endast i undantagsfall skydd enligt krigsskadelagens bestämmelser.

Under tiden sedan krigsutbrottet den 1 september 1939 ha elektriska ledningar i åtskilliga fall skadats genom vinddrivna spärrballonger. Risk finnes uppenbarligen för att nya sådana skador inträffa. Med hänsyn härtill måste det anses rimligt att frågan om krigsskadeskydd för elektriska ledningar upptages till omprövning. Att hänvisa ledningarnas ägare till att genom brandförsäkring av ledningarna erhålla krigsskadeskydd enligt bestämmelserna för maskin- eller lösörekollektivet bör enligt min mening icke komma i fråga.

Den närmast till hands liggande lösningen är att ledningarna tillföras krigsskadelagens fastighetskollektiv. Denna lösning har också föreslagits av vattenkraftföreningen och tillstyrkts av samtliga i ärendet hörda myndigheter. Att ledningarna icke åsatts taxeringsvärde är visserligen i detta sammanhang en olägenhet, men särskild värdering kan, enligt vad av utredningen framgår, ske utan svårighet. Jag förordar därför sådan ändring av krigsskadelagen, att elektriska ledningar hänföras under lagens fastighetskollektiv i den mån så icke redan är förhållandet.

Behovet av lagändring har visat sig främst såvitt angår elektriska starkströmsledningar. Av de elektriska svagströmsledningar, vilka icke såsom exempelvis ringledningarna äro tillbehör till byggnad, tillhöra de flesta staten (telegrafverket) och omfattas därför icke av krigsskadelagens bestämmelser. Övriga svagströmsledningar böra emellertid erhålla samma krigsskadeskydd som starkströmsledningarna. Det torde vidare icke vara lämpligt att inskränka den föreslagna lagändringen till att avse allenast själva ledningarna. Även transformatorstationer och andra liknande anordningar böra, i den mån icke redan så är fallet, skyddas enligt krigsskadelagen. Av skäl, som kommerskollegium anfört, bör icke skyddet omfatta endast registrerade anläggningar. Lagen bör därför enligt min mening ändras till att gälla i fråga om alla för stadigvarande bruk utförda elektriska anläggningar, i den mån de icke redan äro att hänföra till lagens fastighetskollektiv. Lagändringen bör träda i kraft så snart som möjligt.

Starka billighetsskäl tala för att lagändringen erhåller tillämpning å alla skador, som uppstått sedan det nu pågående världskrigets utbrott. Synpunkter av principiell art kunna visserligen anföras mot att lagändringen erhåller retroaktiv giltighet. Statsmakterna ha emellertid nyligen i ett liknande fall, nämligen då krigsskadelagen år 1943 utsträcktes till att omfatta även krigsskada under neutralitetstid, godtagit principen om ersättning för redan timade skador. Enligt 1943 års lagstiftning bereddes nämligen ersättning för krigsskada, som inträffat efter den 31 augusti 1939. Vad den nu ifrågasatta lagändringen beträffar synes anledning icke föreligga att i fråga om ersättning

för redan inträffade skador intaga annan principiell ståndpunkt än år 1943. Ej heller ur praktisk synpunkt föreligga skäl mot att lagändringen erhåller retroaktiv verkan. Härvid är särskilt att märka, att fullständig utredning och värdering av de redan inträffade skadorna torde föreligga i det övervägande antalet fall. Jag förordar sålunda, att lagändringen erhåller tillämpning å krigsskador, som inträffat efter den 31 augusti 1939. Härtill bör knytas en föreskrift, att anmälan om skada, som inträffat före lagens ikraftträdande, skall hava inkommit till statens krigsskadenämnd inom sex månader från den dag då lagen träder i kraft, vid äventyr att rätten till ersättning eljest är förlorad.

I enlighet med vad sålunda anförts har inom handelsdepartementet upprättats förslag till *lag angående ändrad lydelse av 5 § lagen den 21 juni 1940 (nr 540) om krigsskadeersättning.*

Föredraganden hemställer, att lagrådets utlåtande över nämnda lagförslag, av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar,¹ måtte för det i § 87 regeeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:
Gustaf Lindenbaum.

---

¹ Denna bilaga, som fränsett viss redaktionell jämkning är lika lydande med det vid propositionen fogade lagförslaget, har här utslutits.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 19 februari 1945.

Närvarande:

regeringsrådet KELLBERG,
justitieråden GULDBERG,
EKBERG,
SANTESSON.

Enligt lagrådet den 16 februari 1945 tillhandakommet utdrag av protokoll över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 9 februari 1945, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag angående ändrad lydelse av 5 § lagen den 21 juni 1940 (nr 540) om krigsskadeersättning*.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, hade inför lagrådet föredragits av hovrättsfiskalen Bengt Petri.

Lagrådet lämnade förslaget utan erinran.

Ur protokollet:
Bertil Crona.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 23 februari 1945.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, BERGQUIST, DOMÖ, EWERLÖF, RUBBESTAD, OHLIN, ERLANDER, DANIELSON, ANDRÉN.

Efter gemensam beredning med cheferna för justitie- och kommunikationsdepartementen samt t. f. chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Quensel, anmäler chefen för handelsdepartementet, statsrådet Ohlin, lagrådets den 19 februari 1945 avgivna utlåtande över det den 9 i samma månad till lagrådet remitterade förslaget till lag angående ändrad lydelse av 5 § lagen den 21 juni 1940 (nr 540) om krigsskadeersättning.

Med förmälan att förslaget av lagrådet lämnats utan erinran hemställer föredraganden, att förslaget efter viss redaktionell jämkning måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Gustaf Lindenbaum.